

Yttrande över Regeringens forskningspolitik

Sammanfattning

Skogsstyrelsen tillstyrker de förslag som lämnas i rapporten och föreslår kompletteringar samt en rad förslag för att lyfta forskning inom skogssektorn vilken bedöms få en central roll i omställningen till cirkulär bioekonomi.

Skogsstyrelsens syn

Skogsstyrelsen sympatiserar med inriktningen att Sverige ska vara ett av världens främsta forsknings- och innovationsländer. Skogsstyrelsen finner det angeläget att utvärdering av forskning och innovation görs periodiskt. Uppföljning är i sig kvalitetsdrivande och resultaten ger goda underlag för att utforma framtidens forsknings- och innovationspolitik.

Skogsstyrelsen anser det är bra att doktoranders villkor ses över så att de upplevs som attraktiva och trygga. I sammanhanget bör Regeringen även begrunda vad som kan göras för att locka internationella unga forskarbegåvningar till Sverige och förmå dem att stanna kvar efter genomförd doktorsexamen. Frågan är av stor betydelse för långsiktig kompetensförsörjning på hög nivå. Understöd till strategiska rekryteringar är härvidlag bra.

De statliga Holdingbolag som finns associerade till universitet och högskolor bör få minskade avkastningskrav och en uppgift att aktivt hjälpa forskare med patentfrågor. Skatteavdrag för FoU arbete inom företag bör utökas för ökad involvering och ökad mottaglighet för akademisk kunskap inom näringslivet.

De i kapitel åtta genomgångna strategiska satsningarna har till stora delar skogsanknytning utan att det framgår tillräckligt tydligt. Skogligt kopplade frågor som exempelvis råvaruförsörjning i cirkulär biobaserad ekonomi, hållbart bostadsbyggande, migration (behov av hållbara hygien- och engångsartiklar), välbefinnande, humaniora, rymdforskning (med fjärranalys) liksom digitalisering (skoglig planering) och Big data (informationsflöden från skogsmaskiner) kan förtjäna att nämnas bland mycket annat.

I de fem samverkansprogrammen som redovisas i kapitel nio saknar vi koppling till Umeå Plant Science Centre (UPSC), ett världsledande växtfysiologiskt och genetiskt centrum. På centret finns både personal och

utrustning i absolut toppklass och attraherar forskningsbegåvningar och kvalificerade forskare från hela världen. Avancerad växtfysiologi och genetik kan bära lösningar på många av mänsklighetens frågor kring försörjning av biomaterial för mat, konsumtion, medicin och annat.

Skogsstyrelsens förslag

Skogsstyrelsen finner ambitionerna i propositionen goda och konstaterar att klimatfrågor och frågor kopplade till omställning till cirkulär bioekonomi är centrala. Skogsstyrelsen ser dock att skogens och skogssektorns roll i propositionen som alltför tillbakadragen. Skogens möjliga bidrag till forskning och innovation bör därför ses över då ett, efter 2020, nytt styr- och resursfördelningssystem ska sjasättas. Skogsstyrelsen vill därför formulera ett antal konkreta förslag som rör skogssektorns behov inom forskning och innovation. Förslagen har sin grund i en med skogssektorn pågående samverkansprocess om ökad skogsproduktion för att möjliggöra en övergång till en biobaserad ekonomi:

- Beredskap bör finnas möjligen hos Vetenskapsrådet för att understödja och trygga fortsättning på UPSC's bägge strategiska program "Trees and crops for the future" och "Bio 4 energy"
- Branschforskningsinstitutet Skogforsk som bedriver skogsträdsförädling, forskning och tillämpad forskning bör få ett utökat ramprogram, vilket är en fråga för FORMAS.
- Skogsskador som klövviltbete, rotröta, multiskadad ungskog i norr, granbarkborre, brand, storm etc. hotar skogens tillväxt, framtida avverkningsmöjligheter och ytterst omställningen till cirkulär biobaserad ekonomi. Ett förväntat framtida förändrat klimat parat med ökat resande och ökad internationell handel bedöms försvåra skogsskadebilden. Ett skogsskadecentrum som kan övervaka och ge praktiska rekommendationer för olika skadescenarier bör etableras inom Sveriges Lantbruksuniversitet, SLU, vilket är en fråga för FORMAS.
- I skogliga sammanhang omfattas "testbädd" vanligen med begreppet "adaptiv förvaltning". Adaptiv förvaltning kan bli ett viktigt verktyg för att snabbt skala upp forskningsresultat till praktisk tillämpning. Medel bör avsättas för att etablera ett skogligt centrum för adaptiv förvaltning inom Skogforsk, FORMAS eller VINNOVA.
- Somatisk embryogenes (SE) är en avancerad växtfysiologisk metod för vegetativ förökning. Ett automatiserat system för SE avseende gran håller på att utvecklas i samverkan mellan Swe Tree Technologies, skogsbolag och en skogsägarförening. Projektet är mycket komplicerat och behöver understöd. Motsvarande teknik är ännu inte utvecklad för tall. SE är ett strategiskt lås för implementering av morgondagens växtfysiologi och möjliggör att hittills oförenliga egenskaper kan kombineras, exempelvis snabbväxande träd med hög densitet och stor

motståndskraft mot skador. Skogsstyrelsen bedömer att frågan hör hemma hos VINNOVA.

- Stora medel (i storleksordningen 50 – 100 MSEK) bör årligen destineras via FORMAS för att genom forskning vidareutveckla hållbart praktiskt skogsbruk i vid mening. En effektivt och hållbar skogsskötsel som även adresserar andra samhällsmål än hög skogsproduktion förväntas spela en mycket stor roll i omställningen till biobaserad ekonomi. Skogsstyrelsen ser FORMAS som lämplig kanal av sådana medel.

I ärendet har Generaldirektör Herman Sundqvist beslutat och skogsskötselspecialist Erik Normark varit föredragande. I den slutliga handläggningen har också skogsskötselspecialist Clas Fries, enhetschef Dan Rydberg, avdelningschef Göran Rune och skogspolitisk strateg Erik Sollander deltagit.

Herman Sundqvist
Generaldirektör

Erik Normark
Skogsskötselspecialist